

Revidering av fleråriga budgetramen till följd av forskningsprojektet ITER

Finansdepartementet

2010-10-22

Dokumentbeteckning

12614/10

Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av det interinstitutionella avtalet av den 17 maj 2006 om budgetdisciplin och sund ekonomisk förvaltning med avseende på den fleråriga budgetramen för att möta ITER-projektets ytterligare finansieringsbehov

Sammanfattning

Kommissionens förslag syftar till att revidera den långsiktiga budgetramen 2007-2013 för att möta ITER-projektets ytterligare finansieringsbehov.

Regeringen menar att det är viktigt att respektera taken i den fleråriga budgetramen och att förslag är fullt finansierade.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

I december 2005 enades Europeiska rådet om en flerårig budgetram för åren 2007-2013. Med utgångspunkt i denna uppgörelse förhandlade sedan rådet, Europaparlamentet och kommissionen fram det interinstitutionella avtalet om budgetdisciplin och sund ekonomisk förvaltning (IIA) som beslutades den 17 maj 2006.

ITER (*International Thermonuclear Experimental Reactor*) är ett internationellt forskningsprojekt för att utvinna energi ur fusion (sammanslagning av lätta atomkärnor). EU står som värd för projektet som också

innefattar USA, Ryssland, Indien, Kina, Sydkorea och Japan. ITER-rådet är högsta beslutande organ i den globala ITER-organisationen och består av representanter för avtalets parter – EU och övriga deltagande sex länder. Kostnaden för projektet har betydligt överskridit de ursprungliga beräkningarna.

Den totala kostnaden för ITER för Europa beräknas till 6,6 miljarder euro (i 2008-års penningvärde) perioden 2007-2020. På kort sikt uppgår underskottet i finansieringen till 1,4 miljarder euro (löpande priser) för 2012-13, vilket är det förslaget avser. Kommissionen föreslår att åtgärderna delvis ska finansieras genom att den fleråriga budgetramen revideras.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen presenterade den 20 juli sin detaljerade plan för ett totalt finansieringsbehov på 1400 miljoner euro. Kommissionen erkänner i sitt förslag rådets begäran om att begränsa det europeiska bidraget 2007–2020 till 6,6 miljarder euro i stället för 7,2 miljarder euro som referensbelopp för ITER:s byggnadsperiod. Vad beträffar ytterligare finansiella behov 2012 och 2013 föreslår kommissionen en finansieringsmix bestående av bl.a. en omfördelning av medel från sjunde ramprogrammet för forskning inom rubrik 1a och av outnyttjade medel mellan rubrikerna. Kommissionen föreslår att Europaparlamentet, rådet och kommissionen för det ändamålet ska anta en gemensam förklaring i samband med budgetförlikningsmötet i november 2010.

Kommissionen föreslår att frigöra 400 miljoner euro genom en revidering av den fleråriga budgetramen utan att förändra det övergripande taket för åtagande- och betalningsbemyndiganden för perioden 2007-13, d.v.s. att flytta outnyttjade medel från budgetrubrik 2 ”Bevarande och förvaltning av naturresurser” till budgetrubrik 1a ”Konkurrenskraft för tillväxt och sysselsättning”. 460 miljoner euro föreslås omfördelas inom rubrik 1a från sjunde ramprogrammet för forskning (varav 100 miljoner euro 2012 och 360 miljoner euro 2013). Resterande 540 miljoner euro ska ”säkerställas vid ett senare skede” med början vid budgetförlikningsmötet i november 2010 och, om så behövs, under påföljande årliga budgetförfarande genom att man använder sig av alla budgetmedel som finns upptagna i den fleråriga budgetramen.

I tabellen nedan sammanfattas de föreslagna ändringarna av taken för åtagandebemyndiganden och betalningsbemyndiganden i budgetramen, dvs. 400 miljoner euro. Beloppen uttrycks i löpande priser.

(miljoner euro)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007-2013
1a. Konkurrenskraft för tillväxt och sysselsättning						160	240	400
2. Skydd och förvaltning av naturresurser				-400				-400
Förändring av åtagandebemyndiganden totalt	0	0	0	-400	0	160	240	0
Förändring av betalningsbemyndiganden totalt				-400		160	240	0

Kommissionen har klargjort sin åsikt att EU-budgeten i fortsättningen inte kan tas i anspråk för att hantera kostnadsöverdrag. I ITER-rådet har kommissionen antagit den föreslagna basen för ITER-projektet gällande till 2020, varvid ska gälla att det ur EU-budgeten för perioden efter 2013 till kostnaderna för projektet kommer att utbetalas ett fast, årligt bidrag, som ska bestämmas av budgetmyndigheten, och att eventuella framtida kostnadsöverdrag inte kommer att belasta EU:s budget.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

-

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

De budgetära konsekvenserna av förslaget blir att outnyttjade medel i rubrik 2 "Bevarande och förvaltning av naturresurser" som inte har använts eller inte kommer att användas dels förs framåt i tiden, dels förs till en kategori 1a "Konkurrenskraft för tillväxt och sysselsättning". Outnyttjade medel återförs i normalfallet till medlemsstaterna. Således skulle denna överföring av outnyttjade medel motsvarande 400 miljoner euro innebära utgiftsökningar för den svenska statsbudgeten (via EU-avgiften) om cirka 100 miljoner kronor under perioden 2012-2013.

Förslaget är således inte budgetneutralt utan kommer att påverka den svenska EU-avgiften om förslaget genomförs.

För de 540 miljoner euro som är ofinansierade i förslaget är konsekvenserna på statsbudgeten i nuläget oklar, och beror på hur de finansieras inom EU-budgeten.

2010/11:FPM8

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen menar att det är viktigt att respektera den fleråriga budgetramen. Vidare anser regeringen att förslaget bör vara fullt finansierat och inte utelämna 540 miljoner euro att finansiera i ett senare skede. Regeringen verkar för att så stor andel som möjligt finansieras genom omfördelning inom rubrik 1a. Regeringen menar att det är angeläget för ITER-projektet att förbättra kostnadskontrollen och i ökad utsträckning sträva efter kostnadsreduktion och förbättrad styrning i syfte att pressa ned kostnaden för projektet.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Ett flertal medlemsstater är negativa till kommissionens förslag. Flera länder pekar på vikten av att förslaget bör vara fullt finansierat samt att så stor andel som möjligt bör finansieras genom omfördelning inom rubrik 1a.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets budgetutskott är kritiska till kommissionens förslag.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

-

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den fleråriga budgetramen var inte fördragsfäst innan Lissabonfördraget utan fastställdes därför i ett avtal mellan institutionerna: rådet, Europaparlamentet och kommissionen, som därmed förbinder sig att följa innehållet. Enligt artikel 312 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska rådet enhälligt anta en förordning om fastställande av den fleråriga budgetramen efter godkännande av Europaparlamentet. Den 3 mars

2010 lade kommissionen fram ett förslag till en sådan radsförordning¹ (Faktapromemoria 2009/10:FPM65) som för närvarande diskuteras i rådet och Europaparlamentet. Kommissionen hoppas att den kommer att antas före utgången av året.

2010/11:FPM8

Mot bakgrund av vikten av att utan dröjsmål förnya Europeiska unionens politiska åtagande att förverkliga ITER-projektet lämnar kommissionen föreliggande förslag i överensstämmelse med reglerna i det inter-institutionella avtalet av den 17 maj 2006 om budgetdisciplin och sund ekonomisk förvaltning², som kommissionen anser fortsatt är tillämpligt tills den nya förordningen är antagen.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen har inte kommenterat subsidiaritets- eller proportionalitetsprincipen i sitt förslag. Regeringen gör bedömningen att detta inte är nödvändigt då principerna inte är tillämpliga i detta fall. Däremot bör principerna prövas för de projekt som revideringen är avsedd att finansiera.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionen föreslår att Europaparlamentet, rådet och kommissionen för det ändamålet ska anta en gemensam förklaring senast i samband med budgetförlikningsmötet i november 2010.

4.2 Fackuttryck/termer

ITER (*International Thermonuclear Experimental Reactor*): Ett internationellt forskningsprojekt för att utvinna energi ur fusion (sammanslagning av lätta atomkärnor). Projektet drivs enligt ett internationellt avtal där EU (Euratom) står som värd för projektet som också innefattar USA, Ryssland, Indien, Kina, Sydkorea och Japan. Kostnaden för projektet har betydligt överskridit de ursprungliga beräkningarna.

Fleråriga budgetramen: Den fleråriga budgetramen (2007-2013) är indelad i 5 budgetrubriker (med vissa underrubriker), se tabell nedan. Dessa tak får

¹ KOM(2010) 72.

² EUT C 139, 14.6.2006, s. 1., som fortsatt är tillämpligt tills den nya förordningen är antagen.

inte överskridas. Medel får heller inte flyttas mellan rubrikerna. Finansiering av energinätverk och bredband finansieras idag i rubrik 1a. Övriga program inom rubrik 1a är bland annat forskningsprogrammet, programmet för livslångt lärandet och transeuropeiska nätverk (infrastruktur).

2010/11:FPM8

1a	Konkurrenskraft för tillväxt och sysselsättning	74
1b	Sammanhållning för tillväxt och sysselsättning	308
2	Skydd och förvaltning av naturresurser (inklusive jordbrukspolitiken)	371
3	Medborgarskap, frihet, säkerhet och rättvisa	11
4	EU som global partner	40
5	Administration	50
Totalt		864

åtagandenivå i miljarder euro, 2004-års priser

Interinstitutionella avtalet (IIA): Den fleråriga budgetramen var inte fördragsfäst innan Lissabonfördraget utan fastställdes därför i ett avtal mellan institutionerna: rådet, europaparlamentet och kommissionen, som därmed förbinder sig att följa innehållet. Bakgrunden till IIA om budgetramen är de tidigare mycket besvärliga årsbudgetförhandlingarna. I och med Lissabonfördraget krävs en förordning där budgetramen fastställs. Kommissionen har presenterat ett förslag till en sådan förordning (Faktrapomemoria 2009/10:FPM65) som för närvarande diskuteras i rådet och Europaparlamentet.